

Joi, 22 octombrie 2020

P9_TA(2020)0282

Viitorul învățământului european în contextul pandemiei de COVID-19

Rezoluția Parlamentului European din 22 octombrie 2020 referitoare la viitorul învățământului european în contextul pandemiei de COVID-19 (2020/2760(RSP))

(2021/C 404/08)

Parlamentul European,

- având în vedere articolele 165 și 166 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),
 - având în vedere articolul 5 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și Protocolul nr. 2 privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității,
 - având în vedere articolul 14 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,
 - având în vedere Proclamația interinstituțională privind Pilonul european al drepturilor sociale ⁽¹⁾,
 - având în vedere comunicarea Comisiei din 30 septembrie 2020 intitulată „Crearea unui Spațiu european al educației până în 2025” (COM(2020)0625),
 - având în vedere comunicarea Comisiei din 30 septembrie 2020 intitulată „Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027: reforma sistemelor de educație și formare în era digitală” (COM(2020)0624),
 - având în vedere comunicarea Comisiei din 1 iulie 2020 intitulată „Agenda pentru competențe în Europa în vederea obținerii unei competitivități durabile, a echității sociale și a rezilienței” (COM(2020)0274),
 - având în vedere Comunicarea Comisiei din 17 ianuarie 2018 privind Planul de acțiune pentru educația digitală (COM(2018)0022),
 - având în vedere Comunicarea Comisiei din 14 noiembrie 2017, intitulată „Consolidarea identității europene prin educație și cultură” (COM(2017)0673),
 - având în vedere rezoluția sa din 17 aprilie 2020 referitoare la acțiunea coordonată a UE pentru combaterea pandemiei de COVID-19 și a consecințelor sale ⁽²⁾,
 - având în vedere rezoluția sa din 11 decembrie 2018 privind „Educația în era digitală: dificultăți, șanse și învățăminte pentru elaborarea politicilor UE” ⁽³⁾,
 - având în vedere rezoluția sa din 12 iunie 2018 privind modernizarea educației în UE ⁽⁴⁾,
 - având în vedere întrebările adresate Consiliului și Comisiei în legătură cu viitorul învățământului european în contextul pandemiei de COVID-19 (O-000052/2020 – B9-0020/2020 și O-000053/2020 – B9-0021/2020),
 - având în vedere articolul 136 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere propunerea de rezoluție a Comisiei pentru cultură și educație,
- A. întrucât, în conformitate cu Pilonul european al drepturilor sociale, accesul la o educație de calitate și incluzivă este un drept fundamental al omului și este esențial pentru dobândirea și întreținerea competențelor, pentru participarea deplină și activă în societate și accesul efectiv la o piață a forței de muncă în evoluție;
- B. întrucât, potrivit UNESCO, aproape 1,6 miliarde de cursanți din peste 190 de țări, adică 94 % din numărul total de cursanți, au fost afectați de închiderea instituțiilor de educație și formare în plină pandemie de COVID-19; întrucât peste 60 % din cursanții din lume sunt afectați în continuare; întrucât mai puțin de 25 % din țările cu venituri reduse au oferit o formă de învățare la distanță; întrucât, în țările cele mai dezvoltate, accesul la educația digitală a fost de aproximativ 90 %, ceea ce înseamnă că 10 % dintre elevi au fost, totuși, lăsați în urmă ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ JO C 428, 13.12.2017, p. 10.

⁽²⁾ Texte adoptate, P9_TA(2020)0054.

⁽³⁾ Texte adoptate, P8_TA(2018)0485

⁽⁴⁾ JO C 28, 27.1.2020, p. 8.

⁽⁵⁾ Brookings Institution, aprilie 2020.

Joi, 22 octombrie 2020

- C. întrucât există încă discrepanțe majore la nivelul UE, până la 32 % dintre elevi neavând acces la educație timp de mai multe luni în unele state membre; întrucât, pentru mulți cursanți, această lipsă de acces a fost cauzată de absența echipamentelor digitale, de competențele digitale inadecvate sau de dezavantajele preexistente; întrucât, chiar și în cazul în care cursanții au avut acces la educația digitală, au trebuit să învețe adesea fără sprijinul unui profesor, al colegilor sau al celor de acasă și uneori într-un mediu familial instabil;
- D. întrucât pandemia de COVID-19 a determinat, probabil, cea mai gravă perturbare a activității sistemelor de educație și formare din lume de când există acestea, amenințând o întreagă generație de studenți cu pierderea unui volum de informații din materiile de studiu și a unor decenii de progres; întrucât este probabil ca această pierdere de cunoștințe să scadă în viitor nivelul veniturilor acestei generații și va avea, de asemenea, un impact negativ asupra creșterii productivității muncii și a competitivității în întreaga Uniune; întrucât aceeași generație se confruntă cu o intrare în câmpul muncii sub influența puternică a crizei economice cauzate de pandemia de COVID-19;
- E. întrucât instituțiile de învățământ au un rol social și de consiliere mult mai larg și contribuie la sănătatea fizică și mintală a cursanților; întrucât s-a demonstrat că lipsa de interacțiune directă între cadrele didactice și elevi afectează adesea starea de bine și sănătatea mintală a cursanților; întrucât pandemia a evidențiat rolul esențial pe care îl joacă cadrele didactice în educație și societate; întrucât cadrele didactice și alte categorii de personal din învățământ au fost adesea suprasolicitate, ceea ce subliniază că este necesar să li se ofere un sprijin mai solid și o mai bună recunoaștere a muncii lor;
- F. întrucât criza a accelerat trecerea la învățarea digitală și a stimulat inovarea în domeniul educației, de exemplu, îmbunătățirea oportunităților de învățare online; întrucât investițiile în întreprinderile din domeniul tehnologiei de învățare din ultimii ani au consolidat educația online și soluțiile de învățare online; întrucât parteneriatele dintre întreprinderi și instituțiile de învățământ joacă un rol în promovarea inovării în sectorul educației; întrucât instituția de învățământ ar trebui să rămână factorul de decizie final cu privire la conținutul educațional;
- G. întrucât, în același timp, trecerea bruscă la învățarea online și de la distanță în masă precipitată de criză a scos la iveală diferențe enorme în ceea ce privește conceperea și punerea în aplicare a politicii în domeniul educației digitale în interiorul Uniunii Europene și în statele membre; întrucât criza a demonstrat, de asemenea, că sunt necesare o cooperare și o coordonare mai intensă între statele membre în ceea ce privește politicile în materie de educație și formare;
- H. întrucât tranziția digitală s-a petrecut peste noapte, într-un context în care 43 % dintre europeni nu au competențe digitale de bază⁽⁶⁾; întrucât există o corelație directă între statul membru în care trăiesc cetățenii și zona din statul membru în care trăiesc aceștia, statutul socioeconomic, vârsta, veniturile, nivelul de educație și locul lor de muncă, pe de o parte, și nivelul lor de competențe digitale, pe de altă parte; întrucât transformarea digitală și utilizarea noilor tehnologii au un impact asupra pieței forței de muncă, necesitând niveluri mai ridicate de alfabetizare digitală;
- I. întrucât pandemia oferă oportunitatea de a regândi viitorul educației;
- J. întrucât Comisia intenționează să creeze un spațiu european al educației până în 2025;
- K. întrucât acordul politic la care s-a ajuns în Consiliul European cu privire la cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027 ar implica reduceri drastice ale programelor emblematice din domeniul educației, cum ar fi Erasmus+; întrucât Parlamentul a solicitat în mod repetat un buget ambițios pentru programele de educație; întrucât criza economică actuală nu ar trebui să conducă la reducerea cheltuielilor publice pentru educație;
- L. întrucât, în conformitate cu principiul subsidiarității, politica în materie de educație intră în competența exclusivă a statelor membre, Uniunea jucând un rol de coordonare și sprijin;
1. salută creativitatea și ingeniozitatea de care au dat dovadă instituțiile de educație și formare, în special personalul lor didactic, precum și studenții și părinții în adaptarea la învățământul online și de la distanță, în special având în vedere evoluția rapidă a circumstanțelor și perioada de incertitudine; salută, în mod similar, exemplele pozitive ale cetățenilor, ale societății civile și ale furnizorilor de educație non-formală în ceea ce privește adaptarea practicilor lor educaționale și

⁽⁶⁾ Indicele economiei și societății digitale 2019.

Joi, 22 octombrie 2020

dezvoltarea de inițiative care au permis continuarea procesului de învățare; solicită eforturi suplimentare de intensificare și mărirea a vizibilității inițiativelor eficiente, precum și de promovare a bunelor practici în toate sectoarele de învățământ; invită Comisia să ofere o platformă care să permită statelor membre să facă schimb de bune practici și, în acest sens, să exploreze noile inițiative posibile, cum ar fi crearea unei universități europene online;

2. subliniază, cu toate acestea, că tranziția digitală bruscă din domeniul educației și al formării a evidențiat un decalaj digital în ceea ce privește accesul la infrastructura și dispozitivele digitale, calitatea predării on-line și competențele studenților, ale profesorilor și ale formatorilor;

3. deplânge faptul că mai avem încă în Europa elevi și studenți care nu au acces la educația digitală; reiterează necesitatea de a îmbunătăți conectivitatea la nivel european, în special în zonele rurale și îndepărtate, și de a mări accesul la echipamente digitale; atrage atenția asupra inovării de vârf în materie de computere, de tablete și de programe informatice în Europa;

4. este preocupat de decalajele în materie de competențe digitale din rândul profesorilor și al elevilor, care împiedică o educație digitală eficace; reamintește, prin urmare, necesitatea de a investi în oportunitățile de perfecționare și de dezvoltare profesională pentru cadrele didactice și formatorii din întreaga Europă, pentru a se asigura că aceștia nu doar au competențe digitale, ci le și pot preda; subliniază valoarea mobilității cadrelor didactice și a schimbului de cunoștințe ca instrument cheie în acest sens și invită Comisia să sprijine în continuare astfel de activități;

5. constată că criza a afectat diferite sectoare ale educației și formării într-o măsură diferită, instituțiile de învățământ superior având adesea o situație mai bună datorită infrastructurii existente, resurselor și experienței în materie de instrumente digitale; evidențiază că perturbarea educației copiilor preșcolari, a educației școlare, a învățământului profesional și tehnic, a educației pentru adulți și a educației non-formale a fost mai gravă și solicită mai multe eforturi pentru a asigura o educație la distanță eficace pentru aceste sectoare; reamintește că este necesar un sprijin financiar adecvat în această privință;

6. invită Comisia să colecteze, să evalueze și să publice date din toate statele membre cu privire la impactul pandemiei asupra participării cursanților la învățământul la distanță, punând accentul în special pe cazurile în care participarea lor nu a fost posibilă din cauza lipsei de mijloace digitale; invită, de asemenea, Comisia să colecteze date privind competențele digitale ale cadrelor didactice din toate statele membre;

7. constată cu îngrijorare că lacunele în materie de educație digitală au exacerbato inegalitățile existente, atât între statele membre, cât și în interiorul acestora, și au avut un impact disproporționat asupra persoanelor care erau afectate deja de dezavantaje sociale, economice sau de alt tip, asupra persoanelor cu dificultăți și dizabilități de învățare, precum și a celor din alte grupuri vulnerabile sau minoritare; subliniază că acest decalaj digital trebuie să fie eliminat, ca prioritate imediată;

8. reamintește, de asemenea, rolul social vital pe care îl joacă școlile și alte instituții de învățământ, de exemplu în asigurarea accesului la mese regulate și la consiliere; subliniază efectele negative ale măsurilor de izolare asupra sănătății mintale și a stării de bine a cursanților, combinate cu stresul legat de evaluare și notare și distanțarea de colegi;

9. salută, prin urmare, eforturile depuse de profesioniștii din domeniul învățământului și de statele membre pentru a garanta că prezența în persoană la cursuri poate fi reluată într-un mediu fără risc de infectare cu COVID-19; invită toate statele membre să facă tot ce este necesar pentru a garanta învățarea în persoană pentru toți; recunoaște provocarea inerentă redeschiderii instituțiilor de învățământ și deplânge lipsa de coordonare sau a unui schimb de bune practici la nivel european; invită Comisia și statele membre să colaboreze îndeaproape pentru a reduce la minimum riscurile în materie de sănătate pentru personal și cursanți și pentru a maximiza șansele de continuare a educației în persoană; consideră, totodată, că, în cazul unei noi perioade de izolare, instituțiile de învățământ trebuie să dispună de echipament și să fie pregătite să ofere tuturor cursanților servicii de învățare digitală de calitate și să se ocupe de sănătatea lor mintală și de starea lor de bine, în cooperare cu părinții și alte părți interesate relevante;

10. subliniază faptul că inegalitățile sociale și educaționale apar adesea la începutul copilăriei și tind să se extindă pe parcursul vârstei adulte, întrucât, de obicei, un nivel de instruire mai scăzut conduce la perspective mai slabe de angajare, care, la rândul lor, tind să reducă accesul la oportunitățile de formare și dezvoltare la locul de muncă;

Joi, 22 octombrie 2020

11. își exprimă îngrijorarea cu privire la nivelurile inegale de analfabetism digital evidențiate de criză, multe persoane având dificultăți legate de chestiuni ca protecția de bază a datelor pe internet, securitatea cibernetică și alfabetizarea informațională; subliniază provocarea deosebită pe care o reprezintă dezinformarea și știrile false în acest sens; subliniază importanța predării competențelor de alfabetizare de bază în domeniul digital și al informației, prin intermediul unei veritabile abordări de învățare pe tot parcursul vieții și subliniază necesitatea de a îmbunătăți accesul persoanelor în vârstă și al persoanelor din grupurile defavorizate la predarea competențelor digitale; solicită inițiative europene de amploare în materie de alfabetizare digitală, ancorate în Planul de acțiune revizuit privind educația digitală;
12. consideră că principala lecție care trebuie învățată de pe urma crizei este că incluziunea și egalitatea de șanse, atât în ceea ce privește accesul, cât și în ceea ce privește calitatea, trebuie să se afle în centrul viitoarelor politici ale Uniunii în materie de educație și formare;
13. subliniază că criza a demonstrat necesitatea unei abordări multiparticipative și multcreative a politicii în domeniul educației, care să includă profesorii și formatorii, cursanții, furnizorii de educație și pregătire non-formală, părinții, întreprinderile, societatea civilă, sindicatele, autoritățile locale și organizațiile comunitare, atât în ceea ce privește conceperea, cât și punerea în aplicare; reamintește că învățarea are loc în contexte formale, non-formale și informale și că procesul de elaborare a politicilor trebuie orientat către această abordare axată pe parametri multipli;
14. este convins că această criză reprezintă o oportunitate de a reflecta în profunzime la viitoarea orientare a politicii în materie de educație și de formare și la locul acesteia în cadrul agendei mai largi de redresare post-pandemie; subliniază rolul central pe care îl joacă educația în tranzițiile verzi și digitale; reamintește că Pactul verde european recunoaște rolul esențial al școlilor, al instituțiilor de formare și al universităților în promovarea schimbării;
15. consideră, în plus, că acum este momentul de a regândi și de a moderniza programele și metodele de învățământ și de a accelera ritmul schimbării; încurajează statele membre să adopte digitalizarea și inovarea și să integreze tehnologii noi și emergente, cum ar fi inteligența artificială, tehnologia blockchain, soluțiile adaptative de învățare și ludificarea în sistemele lor de educație și de formare, într-o manieră inteligentă și axată pe cursant; subliniază necesitatea de a studia impactul tehnologiilor inovatoare în educație și de a promova exemplele de bune practici la nivel european; reamintește importanța principiilor juridice și etice care stau la baza proprietății intelectuale în contextul conținutului educațional digital; subliniază că utilizarea tehnologiilor digitale ar trebui integrată în educație de la o vârstă fragedă, sub supravegherea adulților și a profesioniștilor și cu cele mai înalte standarde de protecție a datelor și a drepturilor de autor;
16. subliniază că nu poate fi înlocuită interacțiunea directă dintre profesori și cursanți și că doar învățarea în persoană poate asigura efectiv dobândirea de aptitudini interpersonale și sociale; consideră, prin urmare, că deși pandemia va stimula, probabil, trecerea la un model hibrid de educație, care combină învățarea în persoană, în sala de clasă, cu soluții de învățare online, învățarea în persoană trebuie să rămână în centrul educației și formării; reamintește importanța studierii științelor umaniste și consideră că acestea sunt esențiale pentru completarea materiilor STEM și a competențelor antreprenoriale;
17. consideră că o mai bună cooperare și coordonare între statele membre și o politică a Uniunii mai ambițioasă în materie de educație și de formare ar fi îmbunătățit eficacitatea răspunsului la criza cauzată de COVID-19 și îndeamnă Uniunea să joace un rol mai activ de coordonare în viitor;
18. invită Comisia, prin urmare, să propună un cadru politic ambițios pentru viitoarea politică europeană în domeniul educației, care să transforme spațiul european al educației dintr-o reprezentare nedefinită, bazată pe principii largi, într-un program de lucru concret, cu un set de obiective măsurabile, inclusiv transformarea în realitate a recunoașterii reciproce în Uniune a calificărilor, a diplomelor și a perioadelor de studiu în străinătate până cel târziu în 2025; îndeamnă Comisia să adopte o abordare la fel de ambițioasă în ceea ce privește Planul de acțiune pentru educația digitală actualizat, trecând de la o serie de acțiuni disparate la o veritabilă strategie în materie de competențe digitale și educație; insistă ca Comisia să implice activ Parlamentul în toate etapele procesului de elaborare a politicilor;
19. insistă asupra faptului că viitoarea politică europeană în domeniul educației trebuie să se bazeze pe un cadru politic comun, care să garanteze că inițiativele politice relevante, cum ar fi Agenda europeană pentru competențe, Spațiul european al educației, Planul de acțiune pentru educația digitală, Garanția pentru tineret și Garanția pentru copii sunt complementare și sprijină obiective politice globale clare; consideră că dimensiunea educației trebuie să facă parte din dialogul cu cetățenii, de exemplu în cadrul viitoarei conferințe privind viitorul Europei;

Joi, 22 octombrie 2020

20. observă că procesul de creare a unui Spațiu european al învățământului superior este considerabil mai avansat decât procesele similare din alte sectoare ale educației; îndeamnă, prin urmare, Comisia să își direcționeze eforturile mai mult către alte sectoare ale educației, în special al educației timpurii, al educației școlare, al educației adulților și al educației și formării profesionale, printr-o abordare de învățare pe tot parcursul vieții;
21. reamintește că programul Erasmus + este principalul instrument de finanțare care susține construirea spațiului european al educației; subliniază contribuția instrumentelor dezvoltate cu sprijinul programului Erasmus + la crearea și schimbul de resurse pedagogice, de exemplu prin intermediul e-Twinning, și la dezvoltarea unor module de formare a cadrelor didactice, de exemplu prin intermediul platformei School Education Gateway; consideră că aceste instrumente ar trebui extinse, finanțate și promovate mai bine în cadrul comunității educaționale, pentru a aduce o schimbare reală în ceea ce privește predarea și învățarea online; reamintește că sprijină ideea ca programul Erasmus+ să completeze, dar să nu înlocuiască mobilitatea cu instrumente de învățare și cooperare virtuale; atrage atenția asupra contribuției valoroase a mai multor proiecte-pilot și acțiuni pregătitoare (PPAP) legate de educație propuse de Parlament și solicită ca PPAP de succes să fie integrate în politici și programe;
22. subliniază, de asemenea, potențiala contribuție a centrelor de excelență profesională, a inițiativei DiscoverEU și a universităților europene la spațiul european al educației; deplânge, cu toate acestea, faptul că propunerea Comisiei din mai 2020 de revizuire a CFM, care a fost redus și mai mult de Consiliul European din iulie 2020, privează programul Erasmus + de finanțarea necesară pentru realizarea acestor inițiative emblematice, fără a afecta părțile esențiale ale programului, în special extinderea oportunităților de mobilitate în scop educațional și creșterea gradului de incluziune al programului;
23. subliniază că o serie de programe de finanțare ale Uniunii pot sprijini politica în domeniul educației; invită Comisia să acorde prioritate investițiilor specifice în infrastructura și echipamentele digitale pentru instituțiile de învățământ și cursanți, pentru a permite învățarea la distanță și online, cu trimiteri specifice la dispozitivele digitale și accesul la internet în zonele îndepărtate și rurale; subliniază că Mecanismul pentru interconectarea Europei, Mecanismul de redresare și reziliență și Fondul european de dezvoltare regională ar trebui utilizate în acest scop;
24. subliniază că sistemele educaționale de înaltă calitate constituie baza competitivității globale a UE și reamintește că sistemele de educație și formare care funcționează bine necesită niveluri ridicate de investiții publice; evidențiază, în acest sens, faptul că politicile ambițioase care nu beneficiază de o finanțare corespunzătoare sunt lipsite de credibilitate; regretă profund că programele care fac obiectul unor reduceri bugetare în cadrul acordului politic privind următorul CFM la care s-a ajuns la Consiliul European din iulie includ, în mod specific, programele care sprijină politicile în materie de educație și formare, mai ales Erasmus+, Orizont Europa și Fondul social european Plus; își reiterează apelul ca bugetul aferent programului Erasmus+ să fie triplat în comparație cu bugetul acestuia din CFM 2014-2020; invită statele membre să utilizeze în mod ambițios fondurile disponibile în cadrul planului de redresare pentru a stimula investițiile în educație; încurajează statele membre să mărească semnificativ cheltuielile publice pentru educație;
25. îi încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.
-